

УДК 330.101.541:63

Мороз Т.О.,
аспірант*

Миколаївський національний аграрний університет

ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Постановка проблеми. Формування ефективної моделі соціально-економічного розвитку сільських територій України залишається невирішеною проблемою. Економічна активність, рівень життя населення в сільських районах України є досить низькими, що обумовлюється багатьма негативними чинниками. Економічну, соціальну та екологічну ситуацію значно погіршують кризові явища в аграрній галузі народногосподарського комплексу. Пріоритетним напрямом вирішення складних соціально-економічних проблем на селі є залучення значних інвестиційних ресурсів [1]. Проте, внаслідок дії низки несприятливих чинників: недостатня кількість та обмеженість власних, залучених та позикових інвестиційних джерел, низька інвестиційна привабливість та недостатній рівень розвитку інфраструктури села, нестабільність та невизначеність ринкового фінансового середовища в країні, вказаний напрям залишається нереалізованим.

Тому, дослідження додаткових заходів для подальшого залучення інвестицій та забезпечення сталого розвитку сільських територій України, їх ефективного використання та розробка відповідного механізму реалізації є невідкладним завданням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями активізації інвестиційних процесів в межах сільських територій присвятили свої дослідження вітчизняні та зарубіжні вчені. В Україні вивчення проблеми залучення інвестиційних ресурсів до економіки сільських територій та дослідження інвестиційного забезпечення села приділяють увагу такі вчені: П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, А.М. Стельмахук, І.В. Гончаренко, О.І. Павлов та ін.

* Науковий керівник: Гончаренко І.В. – д.е.н., професор

Однак, попри посилену увагу і вагомий внесок науковців деякі аспекти зазначеної проблеми а саме: наукове обґрунтування напрямків залучення достатньої кількості інвестиційних ресурсів та формування сприятливих умов інвестування сільських територій України для їх сталого розвитку – все ще залишаються не вирішеними.

Постановка завдання. Метою дослідження є визначення основних напрямків залучення і ефективного використання інвестицій у розвитку сільських територій та обґрунтування шляхів підвищення їх інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із гальмуючих чинників сталого розвитку сільських територій є їх не достатня інвестиційна привабливість та низька ефективність використання інвестиційних ресурсів. Основний зміст інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій – сукупність ресурсів і заходів, умов необхідних для здійснення відповідного ефективного інвестування що забезпечить зрівноважений і рівномірний розвиток села [2]. Вагоме значення має фінансове забезпечення інвестиційних процесів. Деталізація класифікації фінансових джерел інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій, дозволяє визначити можливі механізми додаткового інвестування. Отже, джерелами фінансового інвестиційного забезпечення сільських територій можуть бути:

1. Власні (приватні) – вкладення, що здійснюються громадянами і підприємствами недержавних форм власності, що знаходяться на сільській території [3].

2. Державні – вкладення, здійснювані центральними і місцевими органами влади і за рахунок бюджетних коштів, позабюджетних фондів і позикових засобів, а також державними підприємствами і установами за рахунок власних і позикових засобів у вигляді фінансування регіональних програм [4].

3. Залучені – вкладення, здійснювані членами сільських домогосподарств, іноземними громадянами, державами і міжнародними організаціями на безоплатній основі у вигляді цільового фінансування.

4. Позикові (кредитні) – вкладення, здійснювані за рахунок довгострокових і короткострокових кредитів, позичок [5].

У сільських регіонах України необхідна активізація діяльності місцевої влади, спрямованої на формування сприятливих умов співпраці з потенційними закордонними інвесторами. Боротьба за світові інвестиційні ресурси стає все більш жорсткою з огляду на зростання кількості претендентів з числа країн, які ставлять на меті прискорення економічного зростання. Аналіз світових тенденцій щодо здійснення ефективної політики залучення інвестицій, зокрема, іноземних, дозволяє систематизувати інструменти її реалізації та адаптувати до розвитку конкретної території [6]:

- Реклама у засобах масової інформації, орієнтованих на висвітлення питань фінансового сектору.
- Участь в інвестиційних виставках.
- Реклама у виданнях, що висвітлюють питання економіки, окремої галузі, регіону, села.
- Організація поїздок потенційних інвесторів з-за кордону в регіон або підприємств з регіону – за кордон.
- Проведення семінарів з питань інвестиційних можливостей держави, регіону, села.
- Застосування телемаркетингу або прямої розсилки.
- Вивчення компаній – потенційних інвесторів з наступною презентацією їх інвестиційних можливостей.
- Надання консультаційної допомоги в питаннях самого процесу здійснення інвестицій в Україні, регіоні, селі.
- Супроводження процесів заповнення інвесторами документації та одержання ними дозволів.
- Надання „після інвестиційних послуг”.

Механізм інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій слід розглядати як систему економічних, організаційних, правових та управлінських методів, способів і процесів, які формують і впливають на порядок здійснення інвестиційної діяльності й протікання інвестиційних процесів на сільській території, що приведе до збалансованого, пропорційного економічних, соціальних, екологічних розвитку села [7]. Визначений механізм як система, включає такі складові: законодавчо-нормативну, фінансову, організаційну, методичну і консультаційну.

На нашу думку, успішному функціонуванню механізму інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій сприятиме розробка моделі, що враховує дію наступних факторів (рис.1).

Реалізація механізму інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій великою мірою залежить від їх інвестиційної привабливості. Проте, формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення іноземних та збільшення обсягів національних інвестиційних ресурсів в розвиток сільських територій стримує ряд негативних чинників, найгострішими серед яких є: недосконала та непослідовна інвестиційна політика держави, в якій переважають принципи залишкового виділення коштів на розвиток села, недосконалі механізми використання бюджетних коштів, несприятливі умови для розвитку бізнесу на селі, низька ліквідність інвестиційних ресурсів, недостатнє фінансування соціальної сфери села, нерозвиненість інвестиційної інфраструктури [8].

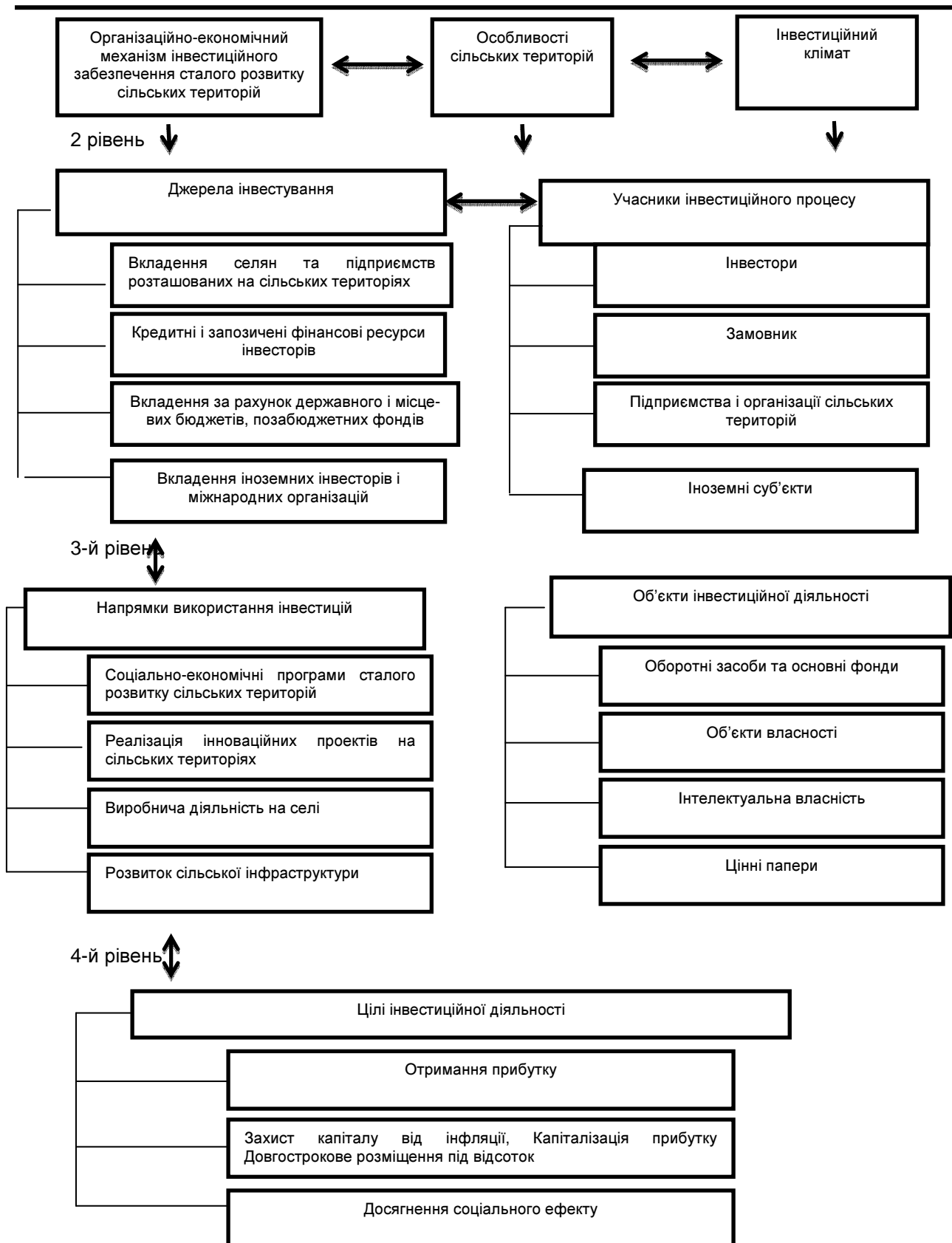

Рис.1. Модель формування інвестиційного забезпечення сталого розвитку сільських територій

Джерело: власна розробка автора

До пріоритетних завдань щодо підвищення інвестиційної привабливості сільських територій України ми відносимо: удосконалення державної інвестиційної політики орієнтованої на повне забезпечення інвестиційних потреб села, позитивний динамічний розвиток соціальної сфери на основі

забезпечення зайнятості та зростання доходів селян, оптимальне використання бюджетних інвестицій та удосконалення механізмів державної інвестиційної підтримки сільського розвитку, удосконалення законодавчо-нормативної бази, яка сприяє розвитку інвестиційної діяльності, стимулювання інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання на селі та іноземних інвесторів.

Висновки з даного дослідження. Дослідженнями встановлено, що сталий розвиток сільських територій можливий за наявності достатнього і ефективного інвестиційного забезпечення. Проте, це можливо лише за умови об'єднання зусиль: органів державної влади, соціуму, суб'єктів господарювання, удосконалення державної інвестиційної політики та розробки відповідного механізму її реалізації.

Література

1. Ключник А. Формування і розвиток економічного потенціалу сільських територій України / А. Ключник – М. : МДАУ, 2011. – 468 с.
2. Попов В.М. Фінансове забезпечення сталого розвитку сільських територій / В.М. Попов // Вісник Білоцерківського ДАУ. – 2009. – Вип.65. – С.128-131.
3. Котенко Н.М. Формування джерел інвестиційної діяльності на сільських територіях / Н.М. Котенко // Інноваційна економіка. – 2012. – №9 (35). – С. 255-258.
4. Притула Х.М. Аналіз зовнішніх факторів розвитку сільських територій / Х.М. Притула // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип.21.10 – С. 124-131.
5. Федоренко В. Інвестиції та економіка України / В. Федоренко // Економіка України. – 2007. – № 5. – С. 12-16.
6. Гончаренко І.В. Соціально-економічний розвиток сільських територій регіону: проблеми теорії та практики : монографія / І.В. Гончаренко; НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2009. – 370 с.
7. Лувр В.В. Організаційно-економічний механізм інвестиційного забезпечення стійкого розвитку сільськогосподарського виробництва / В.В. Лувр // Економічний простір. – 2009. – № 22/1. – С. 156-167
8. Кісіль М.І. Стратегічні напрями інвестиційного забезпечення розвитку сільського господарства/ М.І. Кісіль // Економіка АПК. – 2012. – № 9. – С. 36-39.